

IZ DNEVNIKA JEDNOG MISIONARA

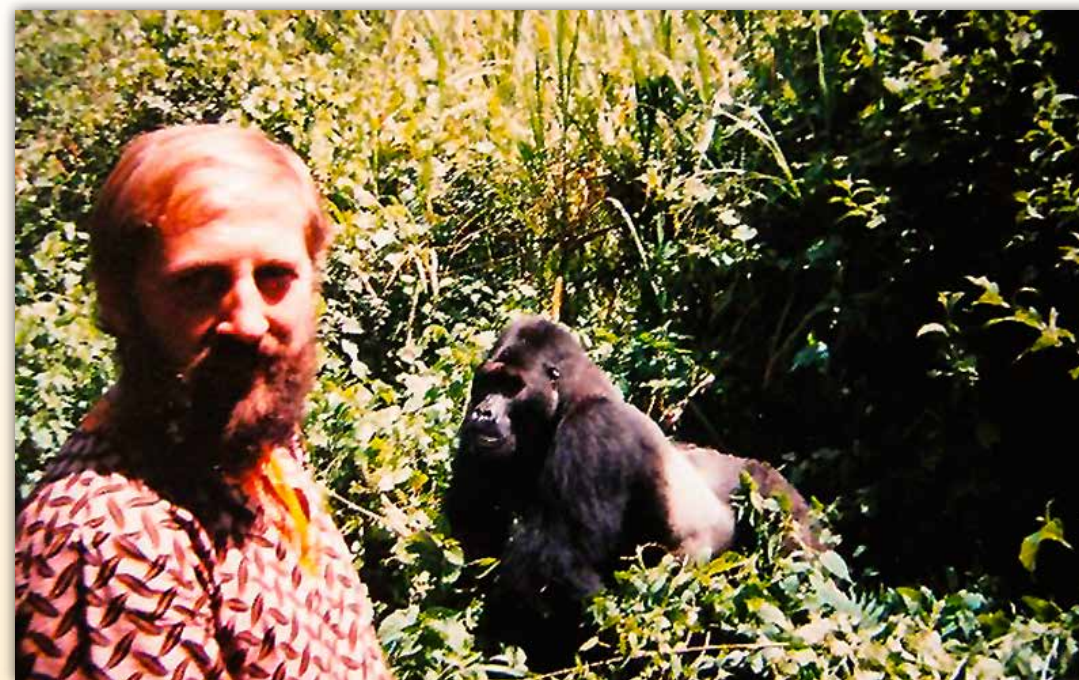
fra Stojan Damjanović

Nedjelja, 21. ožujka 1999. godine

Danas smo išli posjetiti sestre Poljakinje u Burhyni. Ponovo su strani vojnici otišli u Burhyni da vide ima li tamo may may. Netko im je rekao da tamo dolaze u jedno selo i tu spavaju i zadržavaju se. Stigli su u to selo i pobili 150 ljudi da ih kazne što su primili i dozvolili da kod njih borave may may. Nisu birali, sve redom su ubijali do koga su stigli, žene, starce i djecu. Ovo je četvrti put da se u našoj župi čini na ovakav način masakr, od strane ovih i njihovih kolega prije njih. Ovo smo čuli od ovih koji su uspjeli pobjeći i došli kod nas na župu da nam jave. Strašno nas je to pogodilo. Nismo mogli ostati mirni. Kažu nam da su sestre Poljakinje tamo ostale same, a sav svijet oko njih u širem krugu je pobjegao. To je razlog da smo morali poći u Burhyni. Znali smo da moramo riskirati i ići tamo gdje se dogodio takav zločin. Moramo vidjeti sestre u kojem su stanju i treba li im pomoć. Našim dolaskom i ljudima ćemo pokazati, ako ništa drugo, da smo još tu. Bojali smo se da ovi zločinci ne izgube živce i ne kažu kako mi uvijek idemo posjetiti sestre nakon što oni pobiju nevine ljude. Lako mogu pomisliti da mi kao bijelci istražujemo

Sestre se boje, ali su odlučne ostati i nastaviti svoj misionarski posao s pouzdanjem u Boga. Kažu kako su se spremile za smrt dok su klečale u kapelici pred Presvetim i molile Boga. Kada smo o svemu ovome razgovarali, zaključili smo da u početku nismo bili toliko spremni riskirati kao sada, ali sad se osjećamo tako jaki da smo spremni ostati ako treba i umrijeti.

njihove zločine i šaljemo informacije vani u svijet. Oni ljudi koji tako olako mogu ubijati nevine žene, djecu i starce, moraju biti i psihički bolesni pa nikad ne znaš koliko takvima treba povoda da ubiju nekoga. Neki talijanski ksaverijanci su već bili optuženi da su u svijet slali vijesti o masakru pa im je prijetila opasnost da ih ubiju, zato su se morali što prije vratiti kući da spase živu glavu. Kad smo prolazili cestom pokraj naše katoličke škole vidjeli smo ih jer su se smjestili u školi. Nismo se zaustavljali, nego smo produžili do sestara, a kad smo se pojavili, sestrama je bilo drago što nas vide. One zahvaljuju što smo bili tako hrabri i došli ih vidjeti

kada im je najteže, a ispričale su nam kako su pretrpjele veliki strah. Pričaju sestre, jedan mladić kojega su rafalom zahvatili po tijelu, mislili su da je mrtav, nekako se dovukao do sestara pa su ga sestre liječile. Svi koji nisu pobijeni su pobjegli pa nije imao tko pokapati tijela, stoga se tražilo one najhrabrije da pokopaju mrtve. Ovdje nema groblja, nego se u normalnim prilikama pokopaju u banane, blizu kuća, a u ovakvim prilikama odmah na licu mjesta ili u neposrednoj blizini. Ovu snagu mi nismo sebi dali, nego Onaj koji nas je ovdje zadržao. Sad se tako osjećamo jaki da nitko od nas ne želi ostaviti svoju misiju i otići na neko sigurnije mjesto. Može kasnije doći vrijeme da se neke stvari poslože pa da i drugačije netko od nas počinje razmišljati i da nađe opravdane razloge da ode iz ove misije, ali to sve u svoje vrijeme. Isusovi učenici su se u nekim slučajevima sklanjali od opasnosti i bježali u sigurnija mjesta, a

kasnije ti isti su ostajali i davali svoje živote za Krista. To treba sve prepustiti Bogu da te on nutarnjim poticajima vodi, što ti je činiti u određenom trenutku. Sada mislim da treba ostati ovdje s ovim ljudima i ponijeti dio tereta ove grozote. Sama naša prisutnost njima mnogo znači. Slobodan sam ovo tumačiti, kako se zlo služi i sa jednim i drugim da bi se međusobno ubijali i nanosili jedni drugima zlo. Ovi domaći may may se služe fetišom, nekim savezom preko vrača s neakvim duhovima protiv ovih svojih protivnika, koji su upravo sad zbog may may pobili 150 nedužnih ljudi, a ne ovih fetišera may may, koji su uzrok njihove ljutnje. Već sam prije pisao o njihovim bočicama koje nose oko vrata i u njima neku tekućinu što im je dao njihov veliki i glavni vrač s kojom se služe protiv svojih protivnika. Nose po sebi još nekakve od fetiša znakove i uroke protiv

neprijatelja. Ne znam u kojem postotku, ali znam da neki u to vjeruju na fanatičan način, da kopljem idu na neprijatelja koji je naoružan s automatskim naoružanjem, vjerujući da mu njegov fetiš oko vrata može pomoći i protiv metaka. Oni to sami svjedoče, da se meci od njih odbijaju i padaju na zemlju kao zrna od kukuruza, a jedan je njemački novinar o njima pisao kao o blindiranim ljudima. Vojnici koji su izvršili masakr u tom selu rekli su kako im je dokaz da su u tom selu surađivali sa may may taj što su našli njihove fetiš bočice u nekim kućama. Iz ovoga se vidi da zlo priprema teren da stradavaju nevini. Teško je Europljanima ovo razumjeti. Ovi imaju svoja iskustva, oni ne kriju da se boje fetiša, a ovi ne kriju da se njima služe protiv neprijatelja. Ovi Tutsi i pobunjenici koji se bore protiv may may su alergični na njih. Prija deset dana may may su ranili i zarobili zapovjednika Tutsi vojske u župi Burhale, mučili ga da im oda neke tajne. Ovaj nije pristao na suradnju pa su mu oni izvadili srce i nabili ga na koplje i sa

tako uzdignutim kopljem u ritmu plesa, kao u transu vikom trčali po naseljima. Taj zapovjednik čije je srce bili nataknto na koplje brat je zamjenika guvernera u glavnom gradu Bukavu pokrajine Kivu. Sam guverner je iz naše župe Luhwinje, iz Kazibe. Domaći čovjek. Misli se kako je on samo figura, zbog domaćeg svijeta, a da glavnu riječ ima taj njegov zamjenik, čijega su brata tako na brutalan način ubili i srce mu nosili na koplju.

Riječ urednika:

Ne sjećam se što sam radio te zimske nedjelje 1999. ali ovaj još neobjavljeni tekst odvodi moje misli iz klerikatske sobe dolje na jug i ne mogu ne osjetiti težinu ovog trenutka iz fra Stojanova života. Hrabročću prvih mučenika oni su bili spremni sve dati za svoju braću i sestre, premda s odmakom i jasno sagledanom situacijom u ovom se tekstu ipak prepoznaje nešto svetačko, veliko, i nadam se da će jednom, što skorije, biti objavljena čitava knjiga sjećanja na te misionarske godine.

GRAĐENJE ZAJEDNIŠTVA SPORTOM

Sport je sastavni dio života ljudi različitih dobi i društvenog položaja. Sport je od velike važnosti za čovjeka, jedan od najupečatljivijih oblika čovjekove kreativnosti. Sport krasi mnoge karakteristike kao što su želja i zadovoljstvo u proširivanju granica ljudskih mogućnosti i spontanost. Sport osim ovih karakteristika je važan u očuvanju zdravlja te stvaranju radnih sposobnosti, ali ima i značajnu društvenu ulogu. Ta uloga je prvenstveno usmjerena na odgojno - obrazovne vrijednosti. Značajan je utjecaj sporta na formiranje osobnosti. On omogućava razvijanje humane kvalitete kao što je odgoj za zajedništvo koji suzbija egoistično zatvaranje u sebe.

Točka koja povezuje sport i vjeru je osjećaj zajedništva. „Ivan Golub za svoje

fra Martin Romić

misli o sportu utemeljuje u definiciji Tome Akvinskog koji kaže da postoje dvije značajke sporta: sport pruža zadovoljstvo i radnje sporta se ne usmjeruju na nešto drugo, nego se traže radi sebe samih. Za Goluba je karakteristično shvaćanje čovjeka kao slike Božje u temelju njegova shvaćanja čovjeka kao homo ludens. Kako, s jedne strane, od čovjeka koji se igra upućuje na Boga koji se igra, Golub tako i od Boga igrača upućuje na čovjeka igrača. Ako je čovjek stvorenje Božje i kao takav slika Boga, tada bi i čovjek po svome ontološkom određenju trebao biti igrač. (Golub, Prijatelj Božji). (...) Zapravo, čovjek je i "stvoren kao biće

